

De vuile was van de kledingindustrie

De relatie tussen de kledingindustrie
en giflozingen in China

Samenvatting

GREENPEACE

Afvalwater wordt afgevoerd uit een pijp van de Youngor textiel fabriek, in Yinzhou district, Ningbo. Youngor is een belangrijk Chinees kledingmerk en een grote textieleverancier.

Samenvating

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

enquiries@greenpeace.org

Met dank aan...

We willende volgende mensen bedanken voor hun bijdrage aan dit rapport. Als we iemand vergeten zijn, dan geldt dit dankwoord vanzelfsprekend ook voor diegene:

Jamie Choi, Madeleine Cobbing, Tommy Crawford, Steve Erwood, Marietta Harjono, Martin Hojsik, Zhang Kai, Li Yifang, Tony Sadownichick, Melissa Shinn, Daniel Simons, Ilze Smit, Ma Tianjie, Diana Guio Torres, Vivien Yau, Yue Yihua, Zheng Yu, Lai Yun, Lei Yuting

Vormgeving:

Atomo Design

Fotografie omslag:

Pijp aan de noordzijde van de Youngor fabriek waar afvalwater wordt gedumpt. De zwarte vervuilde uitstoot is duidelijk zichtbaar.

© Greenpeace / Qiu Bo

JN 372

Een publicatie van:

Greenpeace International

Ottho Heldringstraat 5
1066 AZ Amsterdam
The Netherlands

greenpeace.org

Noot voor de lezer

In dit rapport gebruiken we de termen 'het Noorden' en 'het Zuiden' voor twee groepen landen. 'Het Zuiden' refereert aan ontwikkelende en opkomende (industrie)landen. Daarbij horen ook de landen die een snelle industriële groei of een industriële hervorming doormaken, zoals Rusland. De meest 'Zuidelijke' landen liggen in Zuid- en Midden-Amerika, Azië en Afrika.

De term 'het Noorden' gebruiken we voor 'ontwikkelde' landen die vooral te vinden zijn in Noord-Amerika en Europa. Landen die op een hoge plaats staan in de Human Development Index* van de Verenigde Naties. Het grootste deel van deze landen ligt op het noordelijk halfrond.

* United Nations Development Programme (UNDP). (2005). Human Development Report 2005. International cooperation at a crossroads. Aid, trade and security in an unequal world. Available at: http://hdr.undp.org/en/media/HDR05_complete.pdf

Het probleem én de oplossing zijn geen louter lokale aangelegenheid. Dit is een serieus, wereldwijd probleem.

Tegenover de afvoerpijp staan flats in ontwikkeling, genaamd Gouden Oevers.

De Fenghua rivier is vrijwel nooit goud, maar troebel, zwart of rood, afhankelijk van de kleur van het afvalwater, geloosd via de pijp.

De conclusie van een recent onderzoek onder 15.000 inwoners van 15 landen, verspreid over de wereld: men ziet waterschaarste en watervervuiling als de twee belangrijkste milieuproblemen van de huidige generatie.

Samenvatting

Vuile was

Het giftige geheim achter de grote kledingmerken

Giftige banden blootgelegd

Op basis van recent Greenpeace-onderzoek beschrijft Dirty Laundry (Vuile Was) hoe Chinese rivieren en meren worden vergiftigd door de textielindustrie die haar schadelijke chemicaliën in het water loost. Deze watervervuiling vormt een ernstige bedreiging voor ons kwetsbare ecosysteem én voor de gezondheid de mens. Snelle actie is noodzakelijk om het gebruik en de lozing van schadelijke stoffen uit te bannen.

Marktleiders in de kledingindustrie verkopen veel producten die in China worden gemaakt. Een aantal van hen heeft weliswaar een MVO-programma (maatschappelijk verantwoord ondernemen) waarin ook iets staat over de milieueffecten binnen hun productieketen. Maar van alle grote kledingmerken die in dit rapport aan de orde komen, heeft geen enkel bedrijf een effectieve strategie ontwikkeld om het watervervuilingsprobleem aan te pakken. Vervuiling die wordt veroorzaakt door de industriële lozing van chemische stoffen voor de productie van hun kleding. Deze MVO-programma's eisen hooguit dat leveranciers voldoen aan de lokale milieu-normen. Die gaan echter vrijwel nooit over de uitstoot van de stoffen die we in dit rapport er uitlichten: gevaarlijke en slecht afbreekbare stoffen. Deze zogenaamde persistente stoffen breken niet of nauwelijks af en blijven dus langdurig in het milieu aanwezig. Eén ding is duidelijk: de A-merken in de kledingbranche hebben nog geen serieuze poging ondernomen om de uitstoot van schadelijke stoffen tijdens het productieproces aan banden te leggen.

De belangrijkste onderzoeksresultaten

Dit rapport is in de eerste plaats gebaseerd op onderzoek naar het afvalwater van twee fabrieken in China. De eerste, de Youngor Textile Complex, staat in de Yangtze rivierdelta. De tweede, Well Dyeing Factory Limited, is gebouwd langs een zijtak van de Parelrivier. Greenpeace deed grootschalig

onderzoek naar de productieketens van deze twee fabrieken in relatie tot nationale en internationale kledingmerken. **De uitkomsten van dit onderzoek zijn slechts het topje van de ijsberg.**

- Uit wetenschappelijke analyse van de watermonsters blijkt dat de twee fabrieken een hele reeks schadelijke stoffen lozen in de delta's van de Yangtze- en de Parelrivier. Daaronder zijn **diverse schadelijke en persistente stoffen met hormoonverstorende eigenschappen**. In afvalwatermonsters van beide fabrieken vonden ze alkyfenolen (inclusief nonylfenolen). En in de monsters die zijn genomen bij de Youngor Textile Complex werden bovendien perfluorverbindingen (PFC's) aangetroffen, met name perfluorocetanzuur (PFOA) en perfluorocetansulfonaat (PFOS). Dit **ondanks het feit dat de Youngor-fabriek een moderne waterzuiveringsinstallatie heeft**. Vooral de alkyfenolen en de PFC's in de monsters zijn verontrustend, omdat het bekende hormoonverstoorders zijn die al in kleine hoeveelheden schadelijke effecten kunnen hebben. Niet voor niets gelden voor de meeste stoffen binnen deze chemicaliëngroep in het Noorden (strengere) regels, bijvoorbeeld binnen de EU of in internationale verdragen.
- Ons onderzoek onthult verder dat de bedrijven die eigenaar zijn van deze twee fabrieken, handelsrelaties hebben (als toeleveranciers) met een groot aantal A-merken. Bijvoorbeeld met **Abercrombie & Fitch, Adidas, Bauer Hockey, Calvin Klein, Converse, Cortefiel, H&M, Lacoste, Li Ning, Meters/bonwe, Nike, Phillips-Van Heusen Corporation (PVH Corp), Puma en Youngor** én banden hebben met andere Chinese en internationale merken. Bauer Hockey, Converse, Cortefiel, H&M, Nike en Puma lieten Greenpeace weten dat ze wel handelsrelaties hebben met de Youngor-groep, maar geen gebruik maken van de 'natte' processen voor de productie van hun kleding.

Los van de vraag waar deze kledingmerken de twee fabrieken voor gebruiken: ze hebben geen van allen een uitgebreid, samenhangend chemicaliënbeleid. Met zo'n

beleid zouden ze een compleet overzicht kunnen krijgen van alle chemicaliën die binnen hun productieketen worden gebruikt en geloosd. Dan zouden ze iets met die informatie kunnen dóen.

Als merkeigenaren kunnen zij beter dan wie ook invloed uitoefenen op de milieueffecten van de kledingproductie. Zij kunnen samenwerken met hun toeleveranciers om te voorkomen dat schadelijke stoffen vrijkomen, zowel tijdens het productieproces als uit de producten zelf. Deze A-merken moeten erkennen dat ze verantwoordelijk zijn voor het gebruik en de uitstoot van persistente, hormoonverstorende stoffen... Zij moeten toezeggen dat ze de uitstoot van schadelijke stoffen voor hun producten zullen stoppen én een plan opstellen om dat voor elkaar te krijgen. En ze moeten dat snel doen, om te voorkomen dat nóg meer schadelijke stoffen zich ophopen in het watermilieu – en van daaruit ook in dieren en mensen.

Een aanhoudend probleem

Veel landen in het Noorden erkennen – op z'n minst deels – de gevaren van het gebruik en de uitstoot van persistente, schadelijke stoffen. Daar bestaat wetgeving die gebruik en uitstoot van een aantal belangrijke schadelijke stoffen kan beperken. In het Noorden wordt geprobeerd de ergste effecten van tientallen jaren giflozingen op te ruimen, ondanks de gigantische kosten en de onmogelijkheid om alles schoon te krijgen.

Vergelijken we dat met grote delen van het Zuiden, dan is het daar een stuk slechter gelukt om het gebruik van schadelijke stoffen terug te dringen. Daar komt bij dat veel internationale merken profiteren van de lagere kosten en eenvoudiger regelgeving in het Zuiden: ze hebben hun productie naar deze landen verplaatst of kopen de (goedkope) goederen die hier worden gemaakt.

In de enorme hoeveelheid chemicaliën die de industrie gebruikt, zijn persistente stoffen – zoals zware metalen en sommige schadelijke organische chemicaliën – bijzonder zorgwekkend. Deze schadelijke stoffen zijn én blijven langdurig een bedreiging voor onze gezondheid en het milieu. Deze stoffen zijn niet alleen persistent, maar ook bioaccumulerend: ze hopen zich op in de voedselketen en kunnen zeer schadelijke, langetermijneffecten hebben... Mensen staan bovenaan de voedselketen en krijgen dus relatief veel gif binnen. Sommige stoffen beïnvloeden de werking van het hormoonstelsel in mensen en dieren, zelfs al in kleine hoeveelheden. Andere zijn kankerverwekkend of schadelijk voor de voortplanting.

Bovendien reizen deze stoffen de hele wereld over, op lucht- en waterstromen en via de voedselketen. Hun

schadelijke effecten reiken dus veel verder dan de plaats waar ze worden geloosd. Dit soort chemicaliën vinden we zelfs terug in afgelegen oorden als de poolgebieden, waar ze zich ophopen in mens en dier. Daarom zijn het probleem én de oplossing ook geen louter lokale aangelegenheid. Het gaat hier om een serieus, wereldwijd probleem.

Watervervuiling: made in China

China kampt met een gigantische watervervuiling: als het gaat om water is China een van de meest vervuilde landen ter wereld. Zeker 70 procent van zijn rivieren, meren en waterreservoirs is verontreinigd met talloze soorten schadelijke stoffen. Zo'n 20 procent van alle organische vervuilende stoffen is afkomstig van lozingen door de industrie. Maar hoe groot het aandeel persistente schadelijke stoffen in deze vervuiling is, is nooit goed onderzocht.

Greenpeace besloot de vervuiling verder te onderzoeken, nam in 2009 monsters bij vijf fabrieken die industrieel afvalwater in de Parelrieverdelta loosden en trof daarin een keur aan schadelijke stoffen aan. Ook lijken de persistente chemicaliën zich al op te bouwen in de Chinese rivieren: in vissoorten in de Yangtze hormoonverstorende alkylfenolen en PFC's gevonden.

De huidige aanpak van de vervuiling leunt zwaar op afvalzuiveringsinstallaties bij fabrieken, milieukwaliteitsnormen en de beperking van bepaalde vervuilende stoffen in rioolwater. Duidelijk is dat die aanpak niet heeft kunnen voorkomen dat industrieel water is vervuild. In feite kunnen de afvalzuiveringsinstallaties het gros van deze persistente stoffen helemaal niet uit het afvalwater filteren. Dit betekent dat ze ofwel gewoon via de zuiveringsinstallatie in de rivier of het meer terecht komen, ofwel veranderen in andere schadelijke stoffen. Of het gif blijft achter in de zuiveringsinstallatie en hoopt zich daar bijvoorbeeld op in het slib.

Textielproductie en de vervuiling

De moderne textielindustrie kent een lange geschiedenis van verhuizingen, van de ene regio naar de andere. Meestal slechts om één reden: de noodzaak om de kosten terug te dringen.

De Chinese textielindustrie is niet alleen een belangrijke economische sector, goed voor 7,6 procent van het totale handelsvolume, maar ook een grootgebruiker van chemicaliën. Veel van die stoffen zijn schadelijk en persistent. De textielindustrie wordt dan ook beschouwd als een belangrijke bron van watervervuiling. Het 'nat bewerken' van textiel, zoals verven, wassen, bedrukken en afwerken, leidt tot de uitstoot van grote hoeveelheden afvalwater vol giftige stoffen.

Grootschalige vervuiling door de textielindustrie is altijd al een probleem geweest. Maar het recente gebruik van persistente en schadelijke chemicaliën vormt een grotere, vaak onzichtbare, bedreiging voor het ecosysteem en de gezondheid van mensen.

De banden tussen bedrijven en wat ze liever verbergen

De wereldwijde textielindustrie is complex, met veel verschillende spelers op veel verschillende tonelen. Multinationale kledingmerken kunnen direct hun toeleveranciers kiezen of indirect via agenten of importeurs. Meestal is het de merkeigenaar die de productontwikkeling in gang zet, inclusief de research en het ontwerp. **Merkeigenaren zijn dan ook het best in staat om verandering te brengen in de productiewijze van stoffen en kleding.** Zij bepalen met welke toeleverancier ze in zee gaan en hoe hun producten ontworpen worden. En zij hebben ook in de hand of en hoe chemicaliën worden gebruikt, in het productieproces en in de textielproducten zelf.

Voor dit rapport hebben we diverse leveranciers onderzocht die banden hebben met internationale en Chinese kledingmerken. De houding van deze merken ten opzichte van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen verschilt sterk. Sommige merken rapporteren weinig tot niets over MVO-zaken, zoals Li Ning, Bauer Hockey, Abercrombie & Fitch en Youngor. Zij publiceren geen chemicaliënbeleid of lijsten met chemicaliën die ze niet toestaan of beperken in hun producten en productieprocessen. Aan de andere kant staan de sportmerken Nike, Adidas en Puma, modemerken als H&M en kledingbedrijf Phillips-Van Heusen. Deze bedrijven publiceren gedetailleerde informatie over hun aanpak van schadelijke stoffen in hun producten.

Beleid en praktijk van Nike, Adidas en Puma zijn voor dit rapport speciaal onder de loep genomen, deels omdat externe partijen als de Dow Jones Sustainability Index deze bedrijven beschouwen als leiders in duurzaamheid. Wij keken vooral naar beleid en praktijk in verband met de lozing van schadelijke stoffen door toeleveranciers in hun productieketen. Alle drie hebben ze gedetailleerde lijsten van stoffen die slechts in een bepaalde maximumhoeveelheid mogen voorkomen in hun eindproducten. Maar er is geen enkele aanwijzing dat de bedrijven ook maatregelen nemen om de lozing van de meeste schadelijke stoffen, via het afvalwater van hun toeleveranciers, verder te beperken dan de lokale wetgeving vereist.

PUMA

'Puma houdt de fabrieken verantwoordelijk en aansprakelijk voor alle verliezen en schade die Puma lijdt als een schadelijke stof wordt aangetroffen in materialen, onderdelen of eindproducten.'

PUMASafe: Handbook of Handbook of Environmental Standards 2009⁶

NIKE

'Wij werken ook samen met fabrieken om de efficiëntie te vergroten, zodat we niet meer water hoeven lenen dan nodig is en we dit net zo schoon, of nog schoner, kunnen teruggeven dan we het aantreffen.'

P.38, NIKE Inc Corporate Responsibility Report FY 07 08 09⁸

adidas

'Onze strategie is een nulemissie-bedrijf te worden'

Adidas website [Green Company].⁷

Verantwoordelijk voor de schoonmaak

China moet nog de strenge wetgeving ontwikkelen, plus de mechanismen om die te bewaken en te handhaven, die nodig zijn om het gebruik en de lozing van schadelijke stoffen effectief te kunnen aanpakken. Merken die hun producten uit China halen moeten het voortouw nemen door hun verantwoordelijkheid te accepteren voor de lozing van schadelijke stoffen. Ze zullen een reeks maatregelen moeten nemen die verder gaan dan de algemene 'milieubeheer'-aanpak die in sommige MVO-programma's gebruikelijk is.

Dat vereist een wijziging in de houding van deze merken ten opzichte van de lozing van schadelijke stoffen. Zoals dit rapport aantoont, kunnen schadelijke, persistente stoffen nog steeds voorkomen in het 'gezuiverde' afvalwater van moderne installaties als die op het Youngor Textile Complex. Nieuwe strategieën zijn dus nodig. Plannen die voorkómen dat deze stoffen in onze watervoorraden terechtkomen, door het gebruik ervan gewoon uit te bannen.

Dankzij strengere regels en handhaving wordt het gebruik van stoffen als alkylfenolen en veel PFC's vermeden in de Noordelijke textielindustrie. In een aantal gevallen bespaarden bedrijven geld door schadelijke stoffen als alkylfenolen te vervangen door veiliger alternatieven. Soms hield deze ommezwaai een bedrijf zelfs overeind. Waar bedrijven kiezen voor veiliger alternatieven kunnen schadelijke stoffen vaak helemaal uitgebannen worden.

Maar in landen als China worden schadelijke stoffen die de gezondheid van mensen en dieren bedreigen – zowel lokaal als wereldwijd – nog steeds gebruikt, hoewel veiliger alternatieven voorhanden zijn. Sterker nog: terwijl wereldwijd de productie van schadelijke stoffen als PFOS en nonylfenolen daalt, groeit deze in China.

Daarom is het van groot belang dat de grote merken snel ingrijpen en de uitfasering van schadelijke stoffen in hun hele productieketens in gang zetten. Te beginnen met de bekende zeer problematische schadelijke stoffen, die elders al geregistreerd staan. **De grote merken hebben veel economische invloed en zijn daardoor bij uitstek in staat om het voortouw te nemen bij deze uitfasering in de textielindustrie. Dat kan door een deadline te stellen voor de uitbanning van giflozingen en een substitutieplan voor het gebruik van schadelijke chemicaliën op te stellen.** Zij moeten ervoor zorgen dat er voldoende middelen zijn om alternatieven te ontwikkelen, zodat die beschikbaar én economisch haalbaar zijn.

Er is dus dringend behoefte aan leiderschap en daadwerkelijke actie op de werkvloer door innovatieve merken

die de voordelen zien van een rol als koploper. Maar voor een blijvende gifvrije toekomst is meer nodig: de hele industrie moet om. Daarom is het óók belangrijk dat overheden een veelomvattend chemicaliënbeleid invoeren, waardoor de overgang van schadelijke naar veiliger stoffen eenvoudiger wordt.

Vechten voor een betere toekomst

Alle landen zullen moeten afrekenen met giftige vervuiling. **Schadelijke, persistente en hormoonverstorende chemicaliën worden nog steeds gebruikt en geloosd. Ze vervuilen onze waterwegen en bedreigen onze middelen van bestaan en onze toekomst.** Merken en overheden zijn belangrijke spelers binnen een defect systeem – zij zijn (mede)verantwoordelijk en moeten daarom nu in actie komen.

De rol van merken:

Greenpeace roept de merken en hun – in dit onderzoek genoemde – leveranciers op om **voorvechters van een gifvrije wereld** te worden, door **alle lozingen van schadelijke stoffen uit hun productieketen en hun producten te bannen**.

Daarvoor moeten ze een helder bedrijfs- en toeleveranciersbeleid formuleren waardoor hun hele productieketen zich vastlegt op het vervangen van schadelijke door veiliger stoffen. Bovendien hebben ze een actieplan nodig, voorzien van heldere en realistische tijdschema's.

Goed beleid om **het gebruik en de uitstoot van alle schadelijke stoffen in de hele productieketen van een bedrijf uit te bannen**, moet zijn gebaseerd op het **voorzorgprincipe**. Het beleid moet gelden voor de **hele levenscyclus van een product** en voor de **uitstoot langs alle mogelijke wegen**. Geloofwaardig chemicaliënbeleid is voorzien van een implementatieplan met een duidelijk tijdschema in combinatie met heldere, reële actiepunten. Andere stappen die noodzakelijk zijn voor hun nieuwe rol als voorvechters van een gifvrije toekomst: weten welke schadelijke stoffen hun leveranciers gebruiken en lozen, laten zien dat ze transparant en aansprakelijk zijn door deze gegevens publiek toegankelijk te maken en prioriteit geven aan de onmiddellijke uitbanning van 'bekende' schadelijke stoffen.

Maar boven alles moeten deze bedrijven zich opstellen als leiders en vernieuwers. De problemen rond schadelijke stoffen in de textielindustrie kun je niet oplossen door een of twee vervuilende leveranciers hard aan te pakken. Echte oplossingen vinden ze door samen te werken met hun leveranciers om de manier waarop merken en bedrijven producten creëren, systematisch te veranderen. Dit vereist

visie en toewijding om de huidige aanpak van schadelijke stoffen te verbeteren. Elk merk en elke leverancier is er zelf voor verantwoordelijk dat hij weet wanneer en waar schadelijke stoffen worden gebruikt en geloosd, in de hele productieketen. En om zijn best te doen die stoffen uit te bannen. **Het zullen dan ook hun daden zijn, en niet hun woorden, die merken maken tot echte kampioenen van positieve verandering.**

De rol van overheden:

Greenpeace roept overheden op zich politiek vast te leggen op een **'nulemissie'** van alle schadelijke stoffen binnen één generatie. Dit moet zijn gebaseerd op het **voorzorgprincipe** en een **preventieve aanpak** van chemicaliënbeleid.

Er wordt gestreefd om met overheden een implementatieplan met tussenliggende korte termijndoelen te realiseren. Een dynamische lijst met schadelijke stoffen die prioriteit krijgen en een publiek toegankelijk overzicht van gegevens over de lozing en verliezen van schadelijke stoffen, zoals een Pollutant Release and Transfer Register (PRTR). Zo kunnen overheden voorkomen dat de uitstoot van schadelijke, persistente stoffen het milieu en de gezondheid nog verder in gevaar brengt. En ze besparen zich de kosten van dure schoonmaakoperaties in de toekomst.

De keuze is aan de overheden. Gaan ze door op de huidige weg en blijven ze dus hun burgers en het milieu blootstellen aan gevaarlijke, giftige vervuiling? Veroordelen ze toekomstige generaties tot de torenhoge kosten voor het beheer van al het vervuilde sediment? Of gaan ze een gifvrije wereld creëren door werkelijk duurzame innovaties te steunen en het gebruik en de uitstoot van schadelijke stoffen langzaam te **reduceren tot nul**?

De rol van burgers:

Als wereldburgers is onze macht groter dan ooit om op te komen voor zaken waarin we geloven. Samen kunnen we invloed uitoefenen op merken en overheden om de juiste keuzes te maken, voor ons en toekomstige generaties.

Roep samen met Greenpeace deze merken op om zich sterk te maken voor een gifvrije wereld. Een wereld waarin de industrie niet langer ons water vervuult met schadelijke, persistente en hormoonverstorende stoffen.

Samen kunnen we eisen dat ze NU in actie komen om onze rivieren, onze planeet en uiteindelijk onze toekomst gifvrij maken. Een gifvrije wereld is niet alleen wenselijk, maar ook mogelijk. Samen kunnen we dit voor elkaar krijgen.

Het is nu tijd om actie te ondernemen!

www.greenpeace.org/detox

Referenties

1 Gemeten als Chemical Oxygen Demand (COD). De COD-test wordt vaak gebruikt om de hoeveelheid organische verbindingen in afvalwater of oppervlaktewater (bv. meren en rivieren) indirect te meten. Daarom is COD een bruikbaar meetinstrument voor de waterkwaliteit.

2 Meer informatie: <http://www.greenpeace.org/international/en/publications/reports/Swimming-in-Chemicals>

3 Yarns and Fibers Exchange (2011). China's textiles exports growth regains momentum in 2010. 8 March 2011. http://www.yarnsandfibers.com/news/index_fullstory.php3?id=24553

4 Converse heeft geen eigen MVO-beleid, maar sluit zich aan bij dat van Nike.

5 Dow Jones Sustainability Index (2010). Sector overview: TEX clothing, accessories and footwear.

http://www.sustainability-index.com/djsi_protected/Review2010/SectorOverviews_10/DJSI_TEX_11_1.pdf

6 Puma (2009) "PUMASafe: Handbook of Environmental Standards 2009" <http://safe.puma.com/us/en/category/pumasafe/>

7 http://www.Adidas-group.com/en/sustainability/Environment/green_company/default.aspx

8 <http://www.nikebiz.com/crreport/content/pdf/documents/en-US/full-report.pdf>

9 http://www.hm.com/filearea/corporate/fileobjects/pdf/en/CSR_REPORT2010_PDF_1302846254219.pdf

10 http://www.pvh.com/pdf/environmental_policy.pdf

GREENPEACE

Greenpeace International

Ottho Heldringstraat 5
1066 AZ Amsterdam
The Netherlands

Greenpeace is een onafhankelijke wereldwijde organisatie die campagne voert om beeldvorming en gedrag te veranderen, en bescherming en instandhouding van het milieu en vrede te bevorderen.

greenpeace.org